

Trapp László¹

A Magyar Honvédség létesítményeinek fegyveres védelmét ellátó önkéntes védelmi tartalékos állomány intézkedéstaktikai felkészítése, valamint annak tapasztalatai

Tactical Training for Volunteer Reserve Forces Providing Armed Protection for the Facilities of the Hungarian Defence Forces, and Experiences Gained from This Training

Absztrakt

A Magyar Honvédség napi feladatainak ellátása szempontjából elengedhetetlen az önkéntes védelmi tartalékos jogvisonnyal rendelkező fegyveres biztonsági őrök jelenléte, főként a létesítményvédelem területén. Annak érdekében, hogy a fegyveres biztonsági őrök személyi állománya hatékonyan szerepet tudjon vállalni a társadalmi elvárások kielégítésében, valamint a jogszabályban meghatározott lefolyási renddel összefüggő normák vállalásában és érvényesítésében, szükségeszerű magasabb szintre emelni az adaptációs és transzformációs képességeket, továbbá újabb képességek megszerzése indokolt. Az intézkedési jogkör az állami és a nem állami rendészeti feladatokat ellátó személyek számára biztosított, idesorolva a Magyar Honvédség önkéntes védelmi tartalékos jogvisonnyal rendelkező személyi állományát is a szolgálati feladatok ellátása során. Empirikus kutatásom alátámasztja azt a hipotézist, amely szerint nemek, életkor és iskolai végzettség elkülönítésével vizsgálhatók a kontaktreagálásokban adott válaszreakciók többek közt az előítéletek, az életkori sajátosságok, valamint a környezeti információk feldolgozása alapján.

¹ Hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola, e-mail: trapplaslo@gmail.com

Kulcsszavak: önkéntes védelmi tartalékos, normák vállalása, előítéletek, életkori sajátosságok, környezeti információk feldolgozása

Abstract

From the perspective of the daily tasks of the Hungarian Defence Forces, the presence of armed security guards with voluntary reserve status is essential, particularly in the facility protection segment. In order for the personnel of armed security guards to be able to play an effective role in meeting social expectations and to undertake and enforce the standards related to the procedures specified in the legislation, it is necessary to raise their adaptation and transformation capabilities to a higher level and it is also necessary to acquire new skills. The power to take action is granted to persons performing both state and non-state law enforcement tasks, including the personnel of the Hungarian Defence Forces with voluntary reserve status in the performance of their duties. My empirical research supports my hypothesis that, by separating the variables of gender, age, and educational attainment, it is possible to examine the responses given in contact reactions based on, among other things, prejudices, age-specific characteristics, and the processing of environmental information.

Keywords: volunteer defence reservist, accepting norms, prejudices, age-specific characteristics, processing environmental information

Bevezető

A fegyveres biztonsági őrsg (FBŐ) és annak jogelőd szervezetei – az üzemőrsg, az iparőrsg és a polgári fegyveres őrsg – közel egy évszázados múltra tekinthetnek vissza. Ez hazánk egyetlen olyan sajátos fegyveres szervezete, amely sem a rendészeti szervekhez, sem pedig a honvédséghez nem tartozik, jellege polgári, mégis szigorúan hierarchikus, és ellenőrzött szabályok között végzi napi szolgálati feladatait. Viszontagságokkal gazdagított története során számos változáson ment keresztül, ennek ellenére létezik, stabilan működik, és tevékenységére még hosszú távon szükség mutatkozik. Rendszereken átívelő funkciója, küldetése változatlan.² Napjainkban a közel 7000 fős összlétszámú FBŐ látja el az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos tevékenységek, létesítmények, szállítmányok (létfontosságú vagy kritikus infrastruktúra) törvényben³ és belügyminiszeri rendeletben⁴ szabályozott védelmét.⁵ Az FBŐ őrzi a Rendőrsg, a Magyar Honvédség, az Információs Hivatal, a Büntetés-végrehajtási Szervezet vagy a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok objektumait, illetőleg fontosabb atomlétesítményeinket – az MVM Paksi Atomerőmű Zrt.

² Magyarországi Fegyveres Biztonsági Őrök Szakmai Egyesülete [é. n.].

³ 1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsgéről, a természetvédelmi és a mezei őrsgolátról.

⁴ 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrsg Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról.

⁵ LIPPAI 2021.

vagy a Központi Fizikai Kutatóintézet, ahol egy kísérleti atomreaktor működik –, a kis és közepes radioaktivitású hulladéktárolóinkat.⁶

Tanulmányomban a sokak által csak kevésbé ismert tevékenységű és gyakorta misztikus elképzelésekkel övezett honvédségi FBŐ tevékenységét vizsgálom, bepillantást adva annak működésébe. Rámutatok, hogy az önkéntes védelmi szektor mint proxyerő alkalmazása fókuszba kerül a katonai objektumok, létesítmények biztonságának megteremtése és fenntartása kapcsán, s ezzel együtt egyre több területen mutatkozik meg a fegyveres biztonsági őrök létjogosultsága is. A Magyar Honvédség napi feladatainak ellátása szempontjából kiegészülő szerepkörrel elengedhetetlen az FBŐ jelenléte főként a létesítményvédelmi szegmens tekintetében, a szektor tagjai a Magyar Honvédséggel önkéntes védelmi tartalékos (ÖVT) jogviszonyban állnak. Annak érdekében, hogy az FBŐ személyi állománya hatékonyan szerepet tudjon vállalni a társadalmi elvárások kielégítésében, valamint a jogszabályban meghatározott lefolyási renddel összefüggő normák vállalásában és érvényesítésében, szükségszerű magasabb szintre emelni az adaptációs és transzformációs képességeket, továbbá újabb képességek megszerzése indokolt.

Az ÖVT-állomány intézkedéstaktikai képésének felépítése

A tapasztalatok alapján megállapítjuk, hogy az oktatási tematika négy fő pillérré épül:

- szakmai ismeretek (elmélet);
- szakmai ismeretek (gyakorlat);
- jogi ismeretek (elmélet);
- lőfegyverismeret (elmélet-gyakorlat).

Szakmai ismeretek (elmélet)

A szakmai ismeretek vonatkozásában elméleti síkon az 1997. évi CLIX. törvényről, valamint a 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet egyes passzusairól tudhat meg többet a fegyveres biztonsági őr feladatokat ellátó önkéntes védelmi tartalékos állomány, ami elengedhetetlen a napi munkájuk maradéktalan ellátásához.

Szakmai ismeretek (gyakorlat), elvezető fogások, a bilincs alkalmazása

A gyakorlati képzéseken az elvezető fogásokat, valamint bilincselési testhelyzetek kialakításával a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazásának feltételeit gyakorolhatták be a résztvevők.

Az elvezető fogások gyakorlásakor a résztvevők találkozhattak azon alapvetésekkel, amelyek elengedhetetlenek egy kontaktreagálás, fizikai kontakt során, a bilincs

⁶ LIPPAI–HERCZEG 2022.

gyakorlati alkalmazásakor pedig megtapasztalhatták a rendszeresített kényszerítő eszköz kifejlesztett hatásmechanizmusait, valamint annak alkalmazási spektrumait.

Jogi ismeretek

A jogi ismeretek oktatásához bevonnak egy jogászt, aki a Honvédelmi Minisztérium háttérintézményének alkalmazásában áll, és rendelkezik a szükséges szakmai kompetenciákkal. A teljesség igénye nélkül az előadások érintik a jog fogalmát, a magyar jogforrási rendszer hierarchiáját, a büntetőjog helyét a jogrendszerben, a bűncselekmény fogalmát, az általános alannyá válás feltételeit, valamint a büntethetőséget kizáró és megszüntető okokat.

Lőfegyverismeret

A lőfegyverismerettel kapcsolatos gyakorlati képzéseken a résztvevők megismerkedhettek a rendszeresített lőfegyverrel, annak működési elvével, valamint a biztonságos fegyverkezelés alkalmazásának alapfeltételeivel. Az alapfokú képzés keretében a hallgatók éles lögyakorlat végrehajtásával valós körülmények között tapasztalhatták meg a lőporgázok okozta visszaható energiákat az emberi testre, valamint a laborkörülmények között begyakorolt testhelyzetek felvétele során mutatkozó nehézségeket.

Empirikus kutatás

2024. szeptember 24-én egy empirikus kutatás keretében a Magyar Honvédséggel ÖVT-jogviszonyban álló 38 fős állomány stresszre adott válaszreakcióit vizsgáltam szimulált stresszhelyzetgyakorlatok keretében. A kutatásba bevontam egy, a Honvédelmi Minisztérium háttérintézményének alkalmazásában lévő szakpszichológust, aki szakmai kompetenciák mentén véleményezte az akciókra adott válaszreakciókat. Az értékelés 1-től 5-ig terjedő skálán történt nemek, korosztály és iskolai végzettség szerinti felosztásban.

Az egyéni értékelőlap szempontjai

Az egyéni értékelőlap kérdéseinek összeállításához Csomós István tananyagát vettem alapul,⁷ amelyben a célhoz kötöttség az MH ÖVT állományába tartozó fegyveres biztonsági őr munkakör betöltésére jelentkezők hatósági fellépés kialakításához szükséges kommunikációs és stressztűrő képességeinek mérésében valósult meg.

⁷ CSOMÓS 2008.

Szimulált stresszhelyzetgyakorlat

A szimulált stresszhelyzetgyakorlat gerincét alkotó alapfeladatot a komplex csoport vonatkozásában azonos időben ismertettük. A feladat alapján a résztvevőknek intézkedési jogkört kellett kialakítaniuk egy láthatóan „a megszokottól eltérő módon” viselkedő férffival szemben, amit a térfelügyelő kamerák képeinek kiértékelésére alapozott a szolgálatvezetőjük.

Egyéni jellemzők értékelése

Az akciókra adott válaszreakciók alapján az egyéni jellemzők értékelése az alábbi aspektusok alapján történt:

- előítéletek hatásai a fellépésre;
- az életkori szakaszok sajátossága és annak hatásai a fellépésre;
- a résztvevő szituációhoz való viszonyulása;
- magatartászavarok felismerése;
- az agresszió megítélése;
- a környezeti információk feldolgozása;
- kapcsolatteremtés és -fenntartás;
- váratlan érzelmi kitörés, indulat, agresszió;
- mennyire tudta eredményesen kezelni a helyzetet kommunikációval;
- a résztvevő fizikai stresszválaszai.

Megállapítások

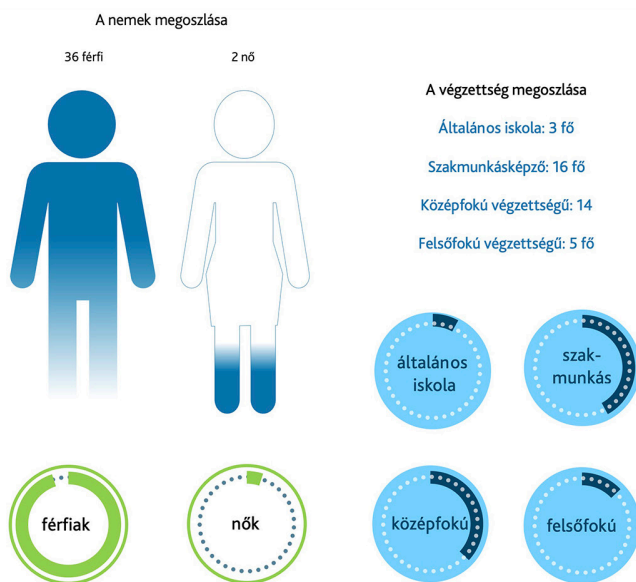
A vizsgálatban részt vett Tóth Tünde szakpszichológus, aki szakmai szempontok alapján osztályozta a résztvevők válaszreakcióit a szimulált stresszhelyzetgyakorlatokban. Az értékelések eredménye rámutatott arra, hogy a vizsgált populáció vonatkozásában a stresszre adott válaszreakciók kimagaslóan a szorongásban nyilvánultak meg, az esetlegesen jelen lévő túlzott aggodalom és félelem hátráltatta a racionális alternatívák értékelését, és ezek hatásai befolyásolták a döntéshozatali mechanizmusok körét is. A szorongás normális körülmények között megjelenhet változások, új élmények, új helyzetek, esetlegesen kudarc során, és ennek vegetatív tünetei megmutatkozhatnak a teljesség igénye nélkül a következő funkcionális tünetegyüttesekben: hideg, veritékes bőr, remegés, fejfájás, szédülés, kipirulás, elsápadás, száraz száj érzése.

A vizsgált alanyok válaszreakcióit az alábbi attitűdök alapján mértük fel:

- alapfeladat értelmezése;
- bizonytalanság;
- düh;
- értetlenség;
- félelem;
- ijedség;
- izgalom;

- meglepődés;
- segítőkészség;
- szorongás;
- tehetetlenség;
- agresszió.

A nemek, valamint az iskolai végzettség megoszlása alapján megállapítható, hogy a vizsgált populáció túlnyomórészt férfiakból állt, akik nagy százalékban szakmunkásképzítést vagy más középfokú végzettséget szereztek. Ennek összefoglalása az 1. ábrán látható.

1. ábra: A vizsgálatban részt vevők megoszlása nemek és iskolai végzettség szerint

Forrás: a szerző szerkesztése

A válaszreakciók gyakorisága

Az életkor, illetve a végzettség aspektusában is megállapítható, hogy a 30–35 év közötti szakmunkás, valamint más közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező résztvevő esetében volt leginkább kimutatható a szorongás jelenléte. Más korosztályok esetében is a tehetetlenség érzésével összekötött félelem mutatkozott meg a legnagyobb százalékban (1. és 2. táblázat).

1. táblázat: A válaszok aránya az életkor függvényében

Válaszok aránya az életkor függvényében	25–30	30–35	35–40	40–45	45+	–25	nincs adat
Agresszió	0%	5%	3%	0%	0%	0%	8%
Alapfeladat	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
Bizonytalan	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%
Düh	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%
Értetlenség	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%
Félelem	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
Ijedtség	0%	0%	3%	0%	0%	0%	3%
Izgalom	0%	0%	5%	0%	0%	0%	0%
Meglepődés	0%	0%	3%	0%	0%	0%	8%
Segítőkézség	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
Szorongás	5%	8%	3%	3%	0%	3%	8%
Tehetlenség	0%	0%	0%	0%	3%	0%	3%
Nem adta meg	0%	0%	0%	0%	5%	0%	0%

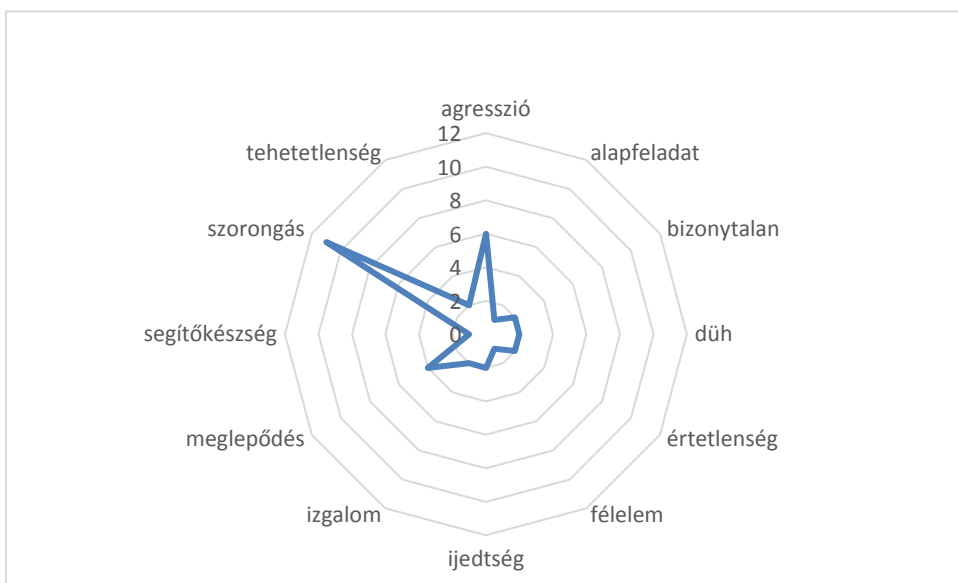
Forrás: a szerző szerkesztése

2. táblázat: A válaszok aránya a végzettség függvényében

Válaszok aránya a végzettség függvényében	Általános	Felsőfokú	Középfokú	Szakmunkás
Agresszió	0%	0%	5%	11%
Alapfeladat	3%	0%	0%	0%
Bizonytalan	0%	0%	3%	3%
Düh	0%	0%	5%	0%
Értetlenség	0%	0%	3%	3%
Félelem	0%	0%	3%	0%
Ijedtség	3%	0%	0%	3%
Izgalom	0%	5%	0%	0%
Meglepődés	0%	0%	3%	8%
Segítőkézség	0%	0%	0%	3%
Szorongás	0%	8%	13%	8%
Tehetlenség	3%	0%	0%	3%
Nem adta meg	0%	0%	3%	3%

Forrás: a szerző szerkesztése

A szimulált stresszhelyzetgyakorlatok során a résztvevők válaszreakcióiban a szorongáson túl elenyésző számban megmutatkozott agresszió, düh, értetlenség, félelem, ijedtség, meglepődés és segítőkészség, valamint a 2. ábrából kiderül, hogy a vizsgált alanyok csekély számban tudták visszamondani a kapott alapfeladatot.

2. ábra: A válaszreakciók gyakorisága

Forrás: a szerző szerkesztése

Összefoglalás és részkövetkeztetések

A résztvevők korcsoportja – az oktatás, felnőttoktatás változásai

A résztvevők jellemzően 18 és 55 év közöttiek. Tekintettel erre, az oktatói apparátusnak rendelkeznie kell azon kompetenciákkal, amelyek segítenek megküzdni a felnőttképzés új kihívásaival. Az oktatás-felnőttoktatás tapasztalhatóan több ízben is változáson esett át az elmúlt időszakban. Eltűntek az információszerzési akadályok, ezzel pedig átalakult a hallgatók tanulási szokása, s a virtuális tér alapjaiban változtatta meg az oktatási környezetet is. Tekintettel ezen körülményekre a változásokat a képzéseknek is le kell követniük, valamint ezzel párhuzamosan az oktatásban dolgozóknak is számos új kihívásnak kell megfelelniük. Alapfeltételként indokolt, hogy az oktató rendelkezzen andragógiai, pszichológiai ismeretekkel, amelyek támpontot adhatnak a képzések pedagógiájában, és az előadó hiteles forrásként van jelen az oktatási környezetben. A felnőttek hatékony tanításához az oktatóknak rendelkezniük kell olyan kommunikációs képességekkel, amelyekkel két vagy több személy interakciójában, valamilyen közös jelrendszer segítségével elősegítik az információcsere lebonyolítását. Az oktatói kompetenciák, úgymint speciális képességek, szokások, minták, készségek elősegítik a munkafolyamatok megismerését, tervezését és kivitelezését. A szakértői tudást jellemzi továbbá az is, hogy az oktató figyelembe veszi, mi játszódik le a résztvevőkben,

milyenek az életfeltételeik, valamint hogyan viszonyulnak a felnőttképzéshez. Ismeri a résztvevők motivációját, s rendelkezik azokkal a képességekkel, amelyek alkalmazhatók a résztvevők jövőre vonatkozó perspektívái kialakításában, ami kiterjed egyben a szakmai és szociális képességekre is.⁸

Javaslatok az oktatás minőségének javítása érdekében, az oktatói humánerőforrás-bázis kiválasztása és felkészítése

A képzések minőségteremtő tényezőinek aspektusában indokolt az oktatói állomány szakmai felkészítése, szakterületenkénti alkalmazása, valamint azt megelőzően elengedhetetlen a humán erőforrás kompetenciaalapú kiválasztásának megreformálása.

A tanulóközpontú képzések kialakítása érdekében az oktatói humánerőforrás-bázist úgy kell kiválasztani, hogy az képes legyen a következőkre:

Egyéni élettapasztalatokkal történő színesítésre. Az egyéni élettapasztalatok beépítése a képzésbe elősegíti a pozitív légkör kialakítását, az új és idegen tartalmak befogadásával szembeni fenntartások kompenzálását, továbbá lehetőséget nyújt a tanuló saját világának megjelenésére is.

A tananyag hasznos és érthető átadására. Az oktatásban a hatékonyság érdekében törekedni kell arra, hogy a hallgatók lássák a tanulási utat, valamint az állomások kapcsolódását, aminek megvalósulásával a motivációjuk is fenntartható.

Rugalmas és egyéni tanulásszervezésre. A tanulási környezet minőségét nagyban javítja, ha a tanulási folyamat szervezése alkalmazkodik a felnőttek sajátos életvezetési és időgazdálkodási kényszereihez.⁹

Szakmai ismeretek

A szakmai ismeretek kapcsán az azonos intézkedési kultúra kialakítása érdekében szükséges a perspektíva bővítése, valamint egyéb szakterületek bevonásának megjelenítése. A képzések megreformálása, valamint magasabb szintű minőségi lebonyolítása érdekében az alábbi modulok integrálása szükséges.

Kommunikációs képességek fejlesztése szimulált stresszhelyzetgyakorlatokkal

A kommunikációs képességek hatékony fejlesztése szimulált stresszhelyzetgyakorlatokon keresztül valósítható meg, amihez külön képzési tematika kidolgozása szükséges.

⁸ TAMUSNÉ MOLNÁR 2011.

⁹ TAMUSNÉ MOLNÁR 2011.

Gépjármű átkutatásának módszertana

Az FBŐ feladatrendszerében megjelenik az emelt szintű ellenőrzések elrendelése során a gépjárművek szakszerű átvizsgálása, tekintettel az iniciáló és brizáns robbanóanyagok, valamint a 175/2003 (X. 28.) Korm. rendeletben foglalt, közbiztonságra különösen veszélyes eszközök előtalálására. Tematika kidolgozása indokolt az ellenőrzések lefolytatása során a gépjármű vezetőjének bevonására, valamint az ezzel kapcsolatos személykezelés feladatainak ellátására.

Az önvédelmi mechanizmusok és a testi kényszer aspektusainak elhatárolása

A gyakorlati képzések aspektusaiban külön tematika kidolgozása indokolt mind a legitim fizikai erőszak mint önvédelem alkalmazásainak lehetőségeire, amelyek a szabadulásokra kell hogy korlátozódjanak, mind pedig a helyváltoztatásra, cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítésre testi erő kifejtésével.

A rendszeresített kényszerítő eszközök kifejtett hatásmechanizmusaival kapcsolatos ismeretek bővítése

A jogalkotó lehetőséget biztosít a rendszeresített kényszerítő eszközök hiányában vagy azok meghibásodása esetén egyéb eszközök alkalmazására is, amelyek felhasználhatósági lehetőségei kapcsán további oktatási tematikák és gyakorlatok kidolgozása szükséges. Indokolt a bilincs mint kényszerítő eszköz gyakorlati alkalmazásának oktatása során a társbiztosítás lehetőségeinek megjelenítése, illetve annak bevonása. A rendőrbot tonfára történő leváltásának lehetőségeit is érdemes megvizsgálni, tekintettel arra, hogy az alapvető funkcióján túl (egy, az ütés erejét, hatását jelentősen növelő eszköz) a tonfa hatékonyabban tud segíteni a kontaktreagálásokban a kezdeményezés visszaszerzésére, valamint a rendőrbottal ellentétben alkalmas különböző rögzítések és elvezető fogások kialakítására.

Hibajavítások során alkalmazandó szakmai ismeretek bővítése

A tanfolyam résztvevőit indokolt felkészíteni a rendszeresített kényszerítő eszközök meghibásodása esetén felmerülő, valamint a nem együttműködő magatartást tanúsító személyekkel szembeni további szakszerű eljárásokra, amelyek szintűgy vagy a rendszeresített kényszerítő eszközökkel, vagy más eszközökkel hajthatók végre.

Értékkísérés végrehajtása során alkalmazandó alapelvek ismerete

A védendő érték vonatkozásában specifikus tematika kidolgozása javasolt, tekintettel arra, hogy az közvetlenül személyhez kötött-e, vagy sem. Az értékkísérési feladatokra

konkrét humánerőforrás-bázis kijelölésére van szükség, akik részére az értékkísérésen, valamint a személyvédelmi alapokon túl gépjárművezetés-technikai képzések megjelenítése szükséges. A gépjárművezetés-technikai képzéseket részben tanpályára, részben pedig távvezetési oktatásra kell tervezni, és ezek a főbb pillérei:

- gyalogos kíséresi alakzatok;
- gépjárműves kíséresi alakzatok;
- kimenekítés-kivonás szabályai.

Objektumspecifikus képzések

Az objektumokban (amelyek lehetnek részben zárt honvédségi, illetve a közforgalom számára is nyitott létesítmények) ellátott ki- és beléptetés alapfeladatain túl a további feladatok egyes aspektusai eltérők is lehetnek.

Előfordul a napi munkavégzés során, hogy a fegyveres biztonsági őrnek:

- biztonságtechnikai eszközöket, csomagrontgen-berendezést kell működtetnie;
- ellenőrző-áteresztő pontot, zsilipelést kell üzemeltetnie;
- szakszerű csomag- és ruházatátvizsgálást kell végrehajtania.

Ebből adódóan időszerű a felkészítéseket is helyspecifikusan kialakítani. Az alapvető kommunikációs képességek fejlesztésének fókuszán kívül szükséges a képzésekben megjeleníteni a tömegkezelés, a kiürítés, valamint az előforduló rendkívüli események helyes és szakszerű kezelésének tematikáját, továbbá felkészítéseket a krízismenedzsmenttel kapcsolatos feladatokra.

Állományban lévő fegyveres biztonsági őrök továbbképzése és felkészítése hatósági vizsgára

A meglévő humán erőforrás az alapfelkészítés után jellemzően leghamarabb a kétéves hatósági vizsgát megelőzően találkozik újfent a képzési tematikában meghatározottakkal. A 2024-es év gyakorlata alapján a felkészítési feladatokat az őrségparancsnoki állományhoz delegálták, de annak hatékonysága megkérdőjelezhető volt, tekintettel arra, hogy az őrségparancsnokok sem kifejezetten célirányos szakmai, sem pedig pedagógiai képesítésekkel nem rendelkeztek. A továbbképzés, valamint a felkészítések hatékonysága és minősége részben növelhető lenne egy e-learning-oktatási séma bevezetésével, amely természetesen az elméleti követelményeknek való megfelelést támogatná, míg a gyakorlati felkészítés az oktatási csoport által kijelölt személy vagy személyek jelenlétében és iránymutatásával valósulhatna meg. Az e-learning nyújtotta lehetőségeket a hatósági vizsga részeként is javasolt integrálni, kiváltva ezzel is többek közt a papír mennyiségének felhasználását, továbbá az iratkezelési szabályzatoknak való megfelelés aspektusában a keletkezett dokumentumok tárolásával kapcsolatos kapacitások terhelését. Annak érdekében, hogy a meglévő állománynak naprakész ismeretei legyenek, szükségszerű bevezetni szinten tartó képzéseket, amelyek legalább negyedéves rendszerességgel lenne indokolt tervezni.

Az oktatási helyszínek kiválasztásának szempontjai

Az elméleti képzések az eddigi gyakorlatnak megfelelően továbbra is tervezhetők tantermi körülmények között, ellenben a gyakorlati képzéseket: ellenőrző áteresztő pontok működtetése, gépjármű-átvizsgálás, gépjárműkutatás módszertana, személyvédelem és személykezelés, tömegkezelés, a fegyverekkel történő mozgások, fedezéki terület használatának szabályai, társbiztosítási szerepkörök begyakorlása – figyelembe véve a lehetőségeket – indokolt gyakorlótérre, lőtérre és külső területre szervezni.

Lőgyakorlat végrehajtása

A lőgyakorlatok végrehajtásának módszerét alapvetően nem szükséges megváltoztatni. Amennyiben esetlegesen rendelkezésre áll nagyobb lőszerkapacitás, úgy annak felhasználásával természetesen magasabb szinten fejleszthető a lövészállomány biztonságos fegyverkezelése, valamint lökészsége. A különböző testhelyzetekből végrehajtott lőgyakorlatok a humán erőforrás fizikai állapotát figyelembe véve nem javasoltak, megelőzve ezzel is az esetlegesen bekövetkező baleseteket. A lőgyakorlatoknak a korábbiakban is alkalmazott, álló testhelyzetben végrehajtása elegendőnek bizonyul mindaddig, amíg nem speciális feladatokra fókuszál a felkészítés.

Konklúzió

Az új oktatói kultúra kialakulása egyfajta paradigmaváltást jelent. Az oktatás és a képzés eddigi modelljét a változatos feladatrendszer jelenségeinek hatására egy másik modell kell hogy felváltsa, amelynek ki kell terjednie az oktatás különböző lehetséges színtereire. Ennek bevezetésével a tanulás formái fontossá válnak az egyén számára, s oldódnak a tartalmi, módszertani határvonalak az eddigi és a jövőbeli oktatási forma között. Felértékelődnek a gyakorlati típusú kompetenciák, s ennek eléréséhez egyre elfogadottabbak lesznek a sokszínű tanulási igények és utak. Felértékelődik az önálló ismeretszerzés jelentősége, az egyének tanulási motivációja, valamint a gyakorlatorientált képességek megszerzéséhez az oktatók szemléletváltásának kialakulása. Az oktatók ismeretátadó szerepe mellett nagy hangsúlyt kap segítő, önálló tanulást támogató jelenlétük, amelyhez új típusú kompetenciákat és módszereket szükséges társítani.

Felhasznált irodalom

- Magyarországi Fegyveres Biztonsági Őrök Szakmai Egyesülete [é. n.]: *Az FBŐ múltja*.
Online: <https://mfbosze.hu/az-fbo-multja/>
CSOMÓs István (2008): *Intézkedés-lélektan és kommunikáció*. Budapest: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.

- LIPPAI Zsolt (2021): Az elmosódó határvonalak margójára. *Szakmai Szemle*, 21(1), 150–165.
- LIPPAI Zsolt – HERCZEG László (2022): Radioaktív hulladék-tárolók fegyveres biztonsági őrsége. *Magyar Rendészet*, 22(1), 139–153. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2022.1.9>
- TAMUSNÉ MOLNÁR Viktória (2011): *Pedagógus-andragógus szerepek és változásaik*. Hallgatói segédanyag.

Jogi források

1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezeti őrszolgálatról. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700159.tv>
- 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrség Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800027.bm>